

LITERĂȚI

JO NESBØ

**DOCTORUL
PROCTOR
ȘI SFÂRȘITUL LUMII.
POATE**

Ilustrații de Per Dybvig

Traducere din limba engleză de
Bogdan Voiculescu

Colecție coordonată de
Virginia Lupulescu

EDITORI:

Magdalena Mărculescu
Silviu Dragomir

FONDATOR:

Ion Mărculescu, 1994

REDACTARE:

Alexandra Turcu

DESIGN COPERTĂ:

ANDREI GAMARȚ

DIRECTOR PRODUCȚIE:

Cristian Claudiu Coban

DTP:

Daniel Eberhat

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NESBØ, JO

Doctorul Proctor și sfârșitul lumii – Poate / Jo Nesbø ; il. de Per Dybvig;
trad. din lb. engleză de Bogdan Voiculescu. - București : Pandora Publishing, 2023
ISBN 978-606-978-590-4

I. Dybvig, Per (il.)

II. Voiculescu, Bogdan (trad.)

821.113.5

Titlul original: *Doktor Proktor og verdens undergang. Kansje*

Autor: Jo Nesbø

Ilustrații: Per Dybvig

Copyright © Jo Nesbø 2010

Illustrations copyright © Per Dybvig 2010

Published by agreement with Salomonsson Agency

Copyright © Pandora Publishing, 2023, pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20

W: www.pandoram.ro

Pandora M face parte din grupul editorial TREI

ISBN: 978-606-978-590-4

Războiul mondial și sughițurile

Era noapte în Oslo, în Norvegia, și ninge. Fulgi de zăpadă mari și aparent nevinovați coborau din cer și aterizau pe acoperișurile, străzile și parcurile orașului. Un specialist meteorologic ți-ar fi explicat fără îndoială că fulgii de zăpadă sunt doar ploaie înghețată, care coboară din nori, dar adevărul e că nimeni nu știe cu adevărat. De exemplu, fulgii de zăpadă ar fi putut veni de pe lună, care se vedea prin golurile păturii de nori și cuprindea orașul somnoros într-o lumină magică. Cristalele de zăpadă care aterizau pe asfaltul din fața Primăriei se topeau îndată și curgeau sub formă de apă în cel mai apropiat capac de canalizare, picurând prin găurile lui într-o conductă care mergea direct la rețeaua de canalizare ce se încrucișa peste tot, în adâncuri, sub Oslo.

Nimeni nu știa *cu adevărat* ce se afla acolo, jos, în lumea canalelor, dar dacă ai fi fost atât de tont și de curajos încât să cobori acolo în noaptea asta de decembrie, să stai perfect nemișcat și să-ți ții respirația, ai fi auzit câteva sunete ciudate. Picuratul apei, gâlgâitul canalelor, foșgăiala șobolanilor, orăcăitul unei broaște. Și — dacă ai fi fost foarte ghinionist — sunetul unor fâlcii uriașe, de mărimea unui colac de înot, picuratul salivei de anaconda și apoi o trosnitură

asurzitoare în clipa în care orificiul s-ar fi închis cu putere. După aceea, pentru tine garantat s-ar fi așternut o tăcere perfectă, prietenul meu nefericit. Dar, având în vedere că nu ești atât de ghinionist, în noaptea asta ai fi auzit și alte sunete, sunete care te-ar fi uluit. Sunetul unei prese pentru vafe închizându-se, al sfârâitului untului, murmurul șoptit al unor glasuri, sunetul unei prese de vafe deschizându-se. Și apoi: molfăit discret.

În cele din urmă, ninsoarea a încetat, molfăitul s-a stins și locuitorii orașului Oslo au început să se deștepte, întâmpinând o zi nouă, pornind prin întunericul iernatic și zloată spre serviciu și școală. Și tocmai când doamna Strobe a început să le povestească elevilor săi despre al

Doilea Război Mondial, soarele palid, de iarnă, care iar dormise peste măsură, a privit precaut pe deasupra culmilor.

Lisa stătea în banca ei, privind tabla. Acolo, sus, doamna Strobe scrisese AL DOUĂLEA RĂZBOI MONDIAL. Scrisese greșit „al doilea“. Și asta o supăra pe Lisa — căreia îi plăcea când lucrurile era scrise corect — atât de mult, încât nu prea reușea să fie atentă la doamna Strobe, care le spunea cum germanii au atacat Norvegia în 1940 și cum o mână de eroi au încheiat disputa cu germanii ăia, astfel încât norvegienii au câștigat războiul și au putut să strige: „Victorie, am câștigat războiul, victorie.“

— Păi, atunci toți ceilalți ce făceau?

— Ridicăm mâna când vrem să punem o întrebare, Nilly! a spus doamna Strobe cu severitate.

— Da, pun pariu că așa faceți, a spus Nilly. Dar nu văd cum așa am primi răspunsuri mai bune. Metoda mea, doamnă Strobe, e să intru direct în pâine și...

Băiețelul micuț, roșcovan și foarte pistruiat, pe nume Nilly, a ridicat în aer o mânăuță, ca și când ar fi cules mere invizibile.

— *Bam!* să iau de frâie conversația, să mă țin de ea, s-o stăpânesc, să dau aripi cuvintelor mele și apoi să le las să zboare spre dumneavoastră...

Doamna Strobe a aplecat capul și s-a holbat, cu ochii bulbucându-i-se pe deasupra ochelarilor, care au alunecat încă un centimetru pe nasul ei lung. Și, spre neliniștea ei, Lisa a văzut că doamna Strobe ridicase mâna, pregătindu-se

pentru una dintre infamele ei lovituri de palmă în birou. Sunetul ciocnirii dintre pielea mâinii doamnei Strobe și lemn era înfiorător. Se spunea că se întâmplase să facă să le dea lacrimile unor bărbați în toată firea și să facă unele mame să plângă după mămicile lor. Doar că, gândindu-se

mai bine, Lisa și-a dat seama că Nilly îi spusese lucrurile astea; așa că nu era sută la sută convinsă că era sută la sută adevărat.

— Ce făceau ceilalți oameni, care n-au fost eroi? a repetat Nilly. Răspundeți, draga mea doamnă profesoară, a cărei frumusețe e întrecută doar de înțelepciunea ei. Răspundeți și dați-ne să bem din fântâna cunoașterii dumneavoastră.

Doamna Strobe a coborât mâna și a oftat. Și Lisei i s-a părut că vede colțurile gurii ei tresărind, în ciuda atitudinii stricte. Doamnei Strobe nu-i stătea în fire să exagereze zâmbetele sau alte expresii specifice unei fețe mai luminoase.

— Norvegienii care n-au fost eroi în timpul războiului, a început să explice doamna Strobe. Au... ăăă... i-au aclamat pe ceilalți.

— I-au aclamat? a întrebat Nilly.

— Au aclamat eroii. Și pe rege, care fugise la Londra.

— Adică n-au făcut nimic, a spus Nilly.

— Nu-i atât de simplu, a răspuns doamna Strobe. Nu toți pot fi eroi.

— De ce nu? a întrebat Nilly.

— Ce anume? a întrebat doamna Strobe.

— De ce nu pot fi toți eroi? a întrebat Nilly, agitându-și bretonul roșcat care, din cauza staturii lui, se vedea numai puțin pe deasupra marginii băncii.

În tăcerea care a urmat, Lisa a auzit strigăte și sughițuri din sala de curs vecină cu a lor. Și și-a dat seama că era vorba doar de noul profesor de lucru manual, pe care îl chema Gregory Galvanus, dar căruia îi spuneau simplu domnul Sughiț, pentru că începea să sughițe atunci când era stresat.

— Truls! a zbierat Gregory Galvanus într-un falset disperat. *Hâc! Trym! Hâc!*

Lisa a auzit râsetul răutăcios al lui Truls și pe cel aproape la fel de răutăcios al fratelui lui geamăn, Trym, apoi pași alergători și deschiderea bruscă a unei uși.

— Nu toți au calitățile necesare unui erou, a spus doamna Strobe în continuare. Majoritatea oamenilor nu vor decât liniște și pace, ca să-și poată vedea de treabă fără ca alții să-i deranjeze prea tare.

Cei mai mulți elevi din clasă deja nu mai erau atenți și, în schimb, se zgâiau afară, pe ferestre. Pentru că-i vedeau pe Truls și Trym Thrane alergând acolo, pe terenul de joacă acoperit cu zăpadă. Nu era o priveliște frumoasă, pentru că Truls și Trym erau doi copii foarte grași și li se frecau pantalonii între coapse în timp ce alergau. Dar cel care-i fugărea nu era cu nimic mai elegantă. Domnul Sughiț înainta chinuit în lumina dimineții cu picioarele

strâmbe și aplecat, ca un elan nătâng, încălțat cu papuci pufoși. Motivul pentru care mergea aplecat și chinuit era că, aparent, scaunul de birou se lipise de dosul pantalonilor domnului Sughiț și acum îl căra după el.

Doamna Strobe a privit pe geam și a oftat adânc.

— Nilly, mă tem că unii oameni sunt pur și simplu indivizi obișnuiți, fără nicio fărâmbă de eroism în ei.

— Ce-i cu scaunul ăla? a întrebat Nilly încet.

— Parcă cineva *l-a cusut* de pantalonii lui, a spus Lisa căscând. Și, vai, se apropie de zona cu gheață...

Papucii pufoși ai lui Gregory Galvanus, zis domnul Sughiț, au început să alunece sub el. Și atunci și-a pierdut

echilibrul și a căzut pe spate. Drept în fund. Și, de vreme ce dosul lui era cusut de scaun, și scaunul avea roți, și roțile erau unse bine, și curtea școlii era înclinată ușor spre Vâlceaua Tunurilor, domnul Sughiț s-a trezit deodată pasager fără voie pe un scaun de birou care aluneca la vale cu o viteză din ce în ce mai mare.

— Doamne Sfinte! a exclamat alarmată doamna Strobe, observând călătoria rapidă a colegului ei spre capătul lumii — sau măcar spre capătul terenului școlii.

Timp de câteva secunde, a fost atât de liniște, încât nu s-a mai auzit decât uruitul pe gheață al roților de la scaun, foșnetul papucilor cumplit de alunecoși care încercau cu disperare să frâneze, plus sughițatul frenetic. Apoi scaunul și profesorul de lucru manual s-au izbit de troianul de la marginea curții școlii. Iar troianul cumva a explodat cu un pufăit și în clipa următoare aerul s-a umplut de zăpadă fină. Scaunul și Gregory Galvanus dispăruseră fără urmă!

— Om la apă! a răcnit Nilly, care a sărit de pe-o bancă pe alta, spre ușă.

Și toți ceilalți l-au urmat, până și doamna Strobe, și cât ai număra până la trei, toată lumea a dat buzna afară, mai puțin Lisa. Lisa era la tablă cu o cretă în mână și a șters cu degetul UĂ din DOUĂLEA și a pus în loc un I: AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL. Gata. Apoi a fugit și ea afară.

La troian, doamna Strobe și încă un profesor îl scoteau deja din zăpadă pe Gregory Galvanus, care încă era lipit de scaun.

— Ești teafăr, Gregory? a întrebat doamna Strobe.

— *Hâc!* a spus Gregory. Am orbit!

— N-ai orbit, a spus doamna Strobe, ștergând cu degetele zăpada care se adunase în spatele ochelarilor lui. Uite.

Galvanus a clipit confuz și apoi, când a văzut-o, s-a înroșit la față.

— A, bună, Rosemary — adică, doamnă Strobe! *Hâc!*

— Ce nebunie, i-a spus Lisa lui Nilly, care ajunsese primul la fața locului, alergând atât de repede, încât fusese acoperit de norul de zăpadă fină pe care îl stârnise Galvanus.

Nilly n-a răspuns, doar a privit în vale, spre Vâlceaua Tunurilor.

— S-a întâmplat ceva? a întrebat Lisa.

— Am văzut ceva acolo când am ajuns. L-a acoperit norul de zăpadă.

— Ce să acopere? a întrebat Lisa.

— Asta nu știu, a spus Nilly. Apoi zăpada s-a topit și a dispărut.

Lisa a oftat.

— Va trebui să facem cât mai repede ceva cu imaginația ta hiperactivă, Nilly. Doctorul Proctor ar putea să inventeze un fel de atenuator al imaginației.

Nilly a clipit, ștergându-și zăpada de pe gene, și a luat-o de mână.

— Haide! a spus el.

— Nilly... s-a împotrivit Lisa.

— Haide, a spus Nilly, încheind fermoarul de la geaca sa de puf.

— Suntem la jumătate orei! a protestat Lisa.

Dar asta nu l-a descurajat pe Nilly. A plonjat în zăpada adâncă și acum aluneca pe burtă pe panta abruptă care ducea la apa înghețată.

— Nilly! a strigat Lisa, pornind anevoie pe urma lui. N-avem voie să mergem la apă!

Nilly, care deja se pusese iar pe picioare, a arătat triumfător spre ceva din zăpadă.

— Ce e? a întrebat Lisa, apropiindu-se.

— Urme, a spus Nilly. Urme de pași.

Lisa a coborât privirea la ceea ce, într-adevăr, era o serie de urme de pași lăsate adânc în zăpadă. Acestea continuau pe gheață, care era acoperită cu un strat subțire de zăpadă.

— Cineva a traversat apa, a spus Lisa. Și ce dacă?

— Dar uită-te și tu la urme, a spus Nilly. Nu sunt ale unui animal, nu?

Lisa s-a gândit la toate urmele de animal despre care învățaseră la orele de științe de-a lungul anilor. Labe, gheare, scurmături de găină. Cea din față nu seamăna cu niciuna dintre ele. Așa că Lisa a încuviințat din cap aprobator.

— Și nu sunt nici de pantofi sau de ghețe, a spus Nilly. Misterios...

A luat-o din loc cu pași mici, urmând urmele pe gheață.

— Stai! a strigat Lisa. Dacă gheața nu e...

Dar Nilly nu asculta. Și după ce a ajuns în siguranță pe celălalt mal, s-a întors și a spus:

— Ei, vii sau nu?

— Pe tine te-o fi ținut gheața, dar pentru mine ar putea să fie prea subțire, a șoptit Lisa, îngrijorată că doamna Strobe ar fi putut să-i vadă din curtea școlii.

— Ce? a strigat Nilly.

Lisa a arătat spre gheață.

Nilly a răspuns arătând spre cap.

— N-ai vrea să-ți pui și tu de creierul ăla cât o alună la treabă? Privește urmele! Creatura care a traversat apa e mai mare decât mine și decât tine la un loc!

Lisa nu suporta momentele când Nilly se purta de parcă ar fi fost mai deștept decât ea. Așa că a lovit supărată cu ghetetele în zăpadă de câteva ori și s-a întrebat ce va spune tatăl ei,

comandantul sau, mai rău, mama ei comandantă, când se va întoarce de la școală cu un bilet din partea doamnei Strobe. Știa bine că nu vrea așa ceva. Dar a traversat gheața oricum, pentru că pur și simplu așa se întâmplă când ai atâta ghinion să fii cea mai bună prietenă a unui tip pe nume Nilly.

Urmele conturau un cerc mare prin Codrii de Aluni, care, de fapt, erau doar un pâlț de copaci frumoși, traversau Podul Alunilor, înapoi în curtea școlii, și urcau scările până la sala de sport. Lisa și Nilly au deschis ușa și au intrat.

— Privește, a spus Nilly, arătând urmele umede lăsate pe podea.

Dar acestea s-au văzut din ce în ce mai slab pe măsură ce Lisa și Nilly au înaintat pe culoar și prin vestiare și în cele din urmă au ajuns în sala pustie, privind ultimele semne de urme de pași înainte ca acestea să dispară cu totul.

— Trebuie să i se fi uscat picioarele, a spus Nilly, adulmecând aerul.

— Ce-i cu *aia*? a întrebat Lisa, privind panoul fanfarei, care era rezemat de perete dincolo de saltelele de sport și capra veche.

În sala de sport făcea repetiții fanfara. Nilly cânta la trompetă și Lisa la clarinet. Panoul fanfarei era albastru și numele ei era cusut cu galben: FANFARA ȘCOLI DØLGEN.

Nilly a pornit înapoi spre ieșire și Lisa l-a urmat cu pași repezi. Pentru că, deși era o fată curajoasă și cu capul pe umeri, care nu credea în stafii, monștri și altele de genul ăsta („Ha! Ce fată de zece ani ar crede în așa ceva?” a pufnit ea), oricum nu voia să rămână singură în sala de sport. Pentru că ceva de acolo o înspăimântase.

Afară, în curtea școlii, directoarea era la troian și întreba zgomotos dacă ar fi putut să-i spună cineva cine cususe de scaun dosul pantalonilor domnului Galvanus. Nilly și Lisa au rămas în capul scărilor de la ușa sălii de sport și i-au văzut pe copii privind speriați în jur — întâi la directoare, apoi la Truls și Trym, care stăteau umăr lângă umăr, cu brațele încrucișate, și se uitau la ei cu priviri amenințătoare.

— Nimeni nu va îndrăzni vreodată să-i pârască pe Truls și pe Trym, a spus Lisa.

— Se pare că doamna Strobe avea dreptate, a spus Nilly. Majoritatea oamenilor nu vor decât liniște și pace, ca să poată să-și vadă de treabă fără să-i deranjeze alții prea tare.

Chiar atunci a sunat clopoțelul. Și Lisa și-a spus că se dovedește a fi o zi foarte ciudată.

Și a devenit și mai ciudată la jumătatea ultimei lor ore. Pentru că atunci și-a dat seama Lisa ce fusese neobișnuit. Descoperirea a trăsnet-o în cap ca unul dintre bulgărele de zăpadă ale lui Truls și Trym. Panoul fanfarei! Panoul cu numele cusut cu galben, pe care-l văzuse de sute de ori: FANFARA ȘCOLII DØLGEN. Numai că pe panoul pe care-l văzuseră în dimineața aceea scria FANFARA ȘCOLI DØLGEN. Lipsea unul dintre *I*-uri. Brusc, pe Lisa a cuprins-o o senzație rece ca gheața. Cum era posibil?

Sunase clopoțelul și Lisa l-a tras pe Nilly după ea înapoi în sala de sport pustie, unde stăteau și se holbau la panoul vechi al fanfarei. Nilly a silabisit cuvintele cu dificultate:

— F-A-N-F-A-R-A. Ș-C-O-L-I-I. D-Ø-L-G-E-N.

— Dar azi-dimineăță era un singur *I* în cuvântul „școală“! a spus Lisa amărâtă. Pe bune!

Nilly a unit vârfurile degetelor de la mâini și s-a întors spre ea. A spus:

— Hmm... poate că doctorul Proctor ar putea inventa un fel de atenuator de imaginație pentru tine, draga mea.

— Nu-mi imaginez nimic! a țipat Lisa supărată.

Nilly a lovit-o prietenește pe spate.

— Glumeam. Știi ce ne deosebește pe noi doi, Lisa?

— Nu. Stai, da. Aproape totul.

— Ne deosebește, Lisa, faptul că, fiind prietenul tău, eu întotdeauna cred ce spui. Pe deplin.

— Asta, a spus Lisa, e pentru că diferența dintre mine și tine e că eu spun întotdeauna adevărul.

Nilly a privit panoul îngândurat.

— Cred că a cam sosit momentul să cerem sfatul unor prieteni.

— Nu avem *prieteni*, Nilly. Dincolo de faptul că ne avem unul pe altul, mai avem un *singur* prieten!

— Mie mi se pare că avem o turmă întreagă de prieteni, a spus Nilly și a început să fluiera cu stângăcie „Marșul bătrânilor soldați“, marșul tradițional al Norvegiei.

Și, în timp ce făcea asta, Lisa nu s-a putut abține. A început și ea, fluierând partea pentru clarinet.

Și, pe melodia „Marșului bătrânilor soldați“, au părăsit școala în pas de marș, au intrat pe Bulevardul Tunurilor, au trecut de casa roșie unde locuia Lisa, au trecut de casa galbenă de vizavi, unde locuia Nilly, și s-au dus la casa albastră ciudată și strâmbă, aflată tocmai în capătul străzii, aproape ascunsă sub nămeți, unde locuia singurul lor prieten. Au pășit anevoie prin zăpadă, trecând pe lângă părul despuiat, și au bătut la ușă, din moment ce soneria încă era stricată.

— Doctore Proctor! a strigat Nilly. Deschide!

Ghetele de echilibristică

și cameleonii lunii

Dar nimeni nu a venit să le deschidă la casa doctorului Proctor.

— Unde o fi? a mormăit Nilly, aruncând o privire prin fanta pentru scrisori.

— Acolo, a spus Lisa.

— Unde? a întrebat Nilly.

— Acolo, sus.

Nilly s-a întors și a urmărit degetul arătător al Lisei.

Și acolo a zărit un bărbat înalt și slab încercând să-și găsească echilibrul pe coama acoperișului, îmbrăcat cu un halat de profesor și căști pentru urechi din puf roz. Bărbatul făcea pași mici, înaintând cu mâinile întinse în față.

— Doctore Proctor! a strigat Nilly cât de tare a putut.

— Nu te aude, a spus Lisa. Poartă Căștile Dublu-Asurzire.

Dubla-Asurzire — sau Căștile Dublu-Asurzire ale Doctorului Proctor — era o invenție pe care profesorul o crease ca să-i protejeze pe oameni de o altă invenție de-a sa: Praful de Vânturi al Doctorului Proctor.

Lisa a făcut un bulgăre de zăpadă și l-a azvârlit. A aterizat pe acoperiș, drept în fața profesorului, care a tresărit